

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Oulu

15. 08. 2014

Dnro POPELY

Leader-yritystukien vaikuttavuusarviointi

hankenro 20367, dnro 1358/3570-2013

Loppuraportti

Keskipiste-Leader ry

1. Yhteenveto hankkeesta

Tämän Keskipiste-Leaderin yritystukien vaikuttavuusarvioinnin tavoitteena oli tehdä kattava selvitys yritystukiprosessin onnistumisesta sekä arvioida yritystukien vaikuttavuutta ja merkitystä tukia saaneille yrityksille lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Yritystukia myöntävä Keskipiste-Leader ry on yksi Suomen maaseudun kehittämissyhteistyksistä, joka toimii kahdeksan kunnan alueella Nivala-Haapajärven ja Haapaveden-Siikalatvan seutukunnissa. Arviointi kohdistettiin vuosina 2005-2009 yritystukea saaneisiin yrityksiin. Ajanjaksoon sisältyy kaksi eri ohjelmakautta, 2000-2006 ja 2007-2013. Keskipiste-Leaderin yritystukien vaikuttavuusarviointi toteutettiin sekä kyselytutkimuksena että henkilökohtaisiin haastatteluihin perustuvana tapaustutkimuksena hyödyntäen molempien lähestymistapojen vahvuuksia (nk. mixed methods research).

Vaikuttavuusarvioinnin tulosten mukaan Keskipiste-Leaderin yritystukiprosessia pidettiin onnistuneena. Tuensaajat olivat tyytyväisiä Keskipiste-Leaderin palveluun ja asiakaslähtöisyyteen. Vähiten positiivisia kokemuksia liitettiin hakuprosessin vaatimaan paperityöhön ja asiakirjoihin. Yritystuella hakuvaiheessa asetetut tavoitteet oli tuensaajien näkemyksien mukaan saavutettu hyvin. Lisäksi suurin osa yrittäjistä piti yritystukea kokonaisuutena hyvin tai erittäin hyvin onnistuneena.

Tulosten perusteella yritystuen tärkein ominaisuus tuen saajille on ollut sen rohkaiseva, kannustava ja täydentävä merkitys. Suurimmat vaikutukset saadulla yritystuella koettiin olleen motivaatioon yrittäjänä toimimisessa sekä yrittäjän tulevaisuudenuskoon. Tuki on poistanut epävarmuutta ja esim. madaltanut kynnystä aloittaa yritystoimintaa.

2. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Keskipiste-Leader ry:n kehittämisohjelman 2007-2013 painopistealueita ovat olleet elinkeinotoiminta ja nuorisotoiminta. Keskipiste-Leaderin myöntämät yritystuet ovat sekä hankemäärissä että euroissa mitattuna Suomen suurimmat. Tähän mennessä ei ole kuitenkaan tehty pitkän aikavälin selvitystä yritystukien vaikuttavuudesta Keskipiste-Leaderin alueella.

Hankkeen tavoitteena oli saada kattava arviointi Keskipiste-Leaderin myöntämien yritystukien vaikutuksesta yritystoiminnan aloittamisessa, kehittämisessä ja jatkuvuudessa eri ohjelmakaudet huomioiden. Arviointiraportin perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä ja kehittämissuunnitelmia erityisesti tuleva ohjelmakausi huomioiden. Arvioinnin avulla pyritään vahvistamaan Keskipiste-Leaderin rahoituksen merkitystä mikroyritysten toiminnan tukemisessa ja uusien työpaikkojen syntymisessä alueelle.

3. Hankkeen toteutus

Hanke toteutettiin 1.5.2013-30.4.2014. Arviointi kohdistettiin vuonna 2005-2009 yritystukea saaneisiin yrityksiin. Kyseisellä jaksolla Keskipiste-Leader on myöntänyt 130 kpl yritystukia. Ajanjakso kattaa toimintaa kahdella eri ohjelmakaudella. Lisäksi kyseisistä toimenpiteistä on kulunut sen verran aikaa, että tuen vaikutusta voidaan realistisesti arvioida.

Elinkeinojen kehittämishankkeen hallinnoijana toimi Keskipiste-Leader ry. Arviointi suoritettiin tutkija- / yliopisto-opiskelijatyönä yhteistyössä Oulun yliopiston alaisen Oulun Eteläisen instituutin kanssa erillisen tutkimussuunnitelman mukaisesti. Oulun Eteläisen Instituutissa on menossa "Mikroyrittäjyyden tutkimusryhmä -ohjelma", jonka avulla saatiin arviointiin paras mahdollinen osaaminen ja Oulun yliopiston

laajat verkostot. Arvioinnissa haastateltiin henkilökohtaisesti 25 tuen saanutta yrittäjää. Lisäksi kerättiin kyselytutkimuksella keskeisiä tietoja koko jakson 2005-2009 yritystukien saajilta. Arvioinnin tulokset ovat yleisesti alueen toimijoiden käytössä ja ne julkaistiin tiedotustilaisuudessa keväällä 2014.

Hankkeeseen liittyvä asiantuntijatyö ostettiin Oulun Eteläisen instituutilta. Instituutti vastasi tutkijan palkkauksesta, matkakuluista sekä raportin taitosta ja painatuksesta. Koska kyseessä oli tutkimus, jonka hyöty (=tulokset) ovat laajemmassa kuin pelkästään palvelun ostajan käytössä, ei hankintalakia sovellettu. Lain 8§:n mukaan tutkimus- ja kehittämispalvelut (joiden hyöty ei jää vain ostajalle) ovat siis hankintalain ulkopuolella.

Kustannusten kohtuuhintaisuus on varmistettu sillä, että maksu perustuu tutkimuksesta syntyneisiin tosiasiallisiin kuluihin (ei katetta). Toisaalta kuluista 90% on palkka- ja matkakuluja, jotka olisivat missä tahansa yliopiston tutkimuslaitoksessa samat (=palkkaluokat ja valtion matkustussääntö). Näin ollen voidaan osoittaa, että on käytetty Valtioneuvoston asetuksen "Maaseudun hanketoiminnan tukeminen" 38§ mukaista viitekustannusta.

Kustannukset ja rahoitus

Kulut:		Rahoitus:	
ostopalvelut	17 500 €	EU	8 100 €
muut kulut	500 €	Valtio	6 300 €
Yhteensä	18 000 €	Kunta	3 600 €
		Yhteensä	18 000 €

4. Tulokset

Vaikuttavuusarvioinnin tulosten mukaan Keskipiste-Leaderin yritystukiprosessia pidettiin onnistuneena. Tuensaajat olivat tyytyväisiä Keskipiste-Leaderin palveluun ja asiakaslähtöisyyteen. Vähiten positiivisia kokemuksia liitettiin hakuprosessin vaatimaan paperityöhön ja asiakirjoihin. Yritystuella hakuvaiheessa asetetut tavoitteet oli tuensaajien näkemyksien mukaan saavutettu hyvin. Lisäksi suurin osa yrittäjistä piti yritystukea kokonaisuutena hyvin tai erittäin hyvin onnistuneena.

Tulosten perusteella yritystuen tärkein ominaisuus tuen saajille on ollut sen rohkaiseva, kannustava ja täydentävä merkitys. Suurimmat vaikutukset saadulla yritystuella koettiin olleen motivaatioon yrittäjänä toimimisessa sekä yrittäjän tulevaisuudenuskoon. Tuki on poistanut epävarmuutta ja esim. madaltanut kynnystä aloittaa yritystoimintaa.

Liitteenä Oulun Eteläisen instituutin tutkimusraportti, joka on hankkeen keskeinen lopputulos.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Arvioinnin tulokset julkaistiin 15.4.2014 tiedotustilaisuudessa. Arviointiraportteja on jaettu kaikille keskeisille yhteistyökumppaneille ja valtakunnan tasolla Suomen Leader-ryhmille sekä Maa- ja metsätalousministeriöön.

Tulokset on huomioitu Keskipiste-Leaderin uuden kehittämisstrategian "Aistijana ajassa - kumppanina kehittämisessä 2014-2020" painopisteissä.

Nivala 12.8.2014

Ilkka Peltola

toiminnanjohtaja